

Nada Sloga izlazi svaki 1 i 16 dan mjeseca i stoji s poštarnom za cijelu godinu 2 for., a za kmota 1 for.; razmorno za pol. god. 1 f. a za kmota 50 novčića. Izvan carevine više poštarnina. Pojedini broj stoji 8 novčića.

NASA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

"Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari." Nar. Post.

Godina VII.

U Trstu 16. Julija 1876.

Broj 14.

Pogled po svetu.

U Trstu 16. srpnja 1876.

Dakako, sad su sve oči aprke u Izkot, gdje se razvija dogadjaj, koji nas živo sieća onih slavnih starib vremenah, kad su naši oči u nebrojenih bitkah prolijevali junačku krv, da spase zapadnu Evropu od turske poplavice. Pa kako je Evropa napetim ubom onda nasluškivala, na koju će stran prevagnuti bojna sreća, tako nasluškuje i sad, prateći najvratičim simpatijama naše junake, koji se nezravnjuju samo za sebe nego i za svu ostalu Evropu, koja dobro zna, da joj učima mira ni pokoja, dokle neizleći onu staru ranu na svojem telu. Nego o srbsko-turskom ratu govorimo na drugom mjestu, a sad da vidimo, što ima u ostalom nova po svetu.

Dne 8. tek. mjeseca sostala se Njihova Veličanstva carevi naš i ruski i sa svoja dva prva ministra u Zakupilu u Českoj. U tom se sastanku nanovo pokrijevalo prijateljstvo i sporozumak, što obстоji med Austrijom i Rusijom, a tim i med Njemačkom. Taj nam sastanak i opet jamči, da radi Turske neće biti evropejskog rata, jer da se neće nitko mješati u njezine domaće stvari; al ipak isle tamo stvari kako mu drago, da će biti za Kršćane uvijek bolje, uego li je bilo do sada. Rečeni sastanak u Zakupilu kao da će se popuniti u Ižtu, gdje se dne 19. tekućega imaju opet sastati naš i njemački car Vilim.

Glede naših domaćih stvari, najvažnija novost jest ta, da se ozbiljno govorio o nagodbi s Českom, koja bi se tim putem pozvala u pomoć proti Niemeem ustavovicerem, koji neće ni da čuju o novoj gospodavrtvenoj nagodbi s Ugarskom, već su prije voljni, da se do kraja razdvoji i razdieli Ugarska od Austrije. A nebi li bilo pametnije, da su se već prije deset godina saslušali i Česi i ostali Slaveni, pak bi se bili onda morali i Niemci i Magjari pogadjati na drugi način, te sad nebi trebalo tih krpaljih? U hrvatskom saboru je zastupnik Makanec upitao Bana, da kako stoji pitanje o sdrženju Granice i Dalmacije s materom zemljom. Ako ikada, ovaj put može biti Makanec siguran, da je govorio iz srđea i duše svega hrvatskoga naroda toli u Kraljevini, kolik izvan uje, naime otkad se zna, kakvi su Magjari prijatelji Slavenah. Klek je zatvorec turskim ladjama, al su zatvorene i Kršćanom sve dalmatinske luke.

Iz ostalog sveta ništa drugo nova, nego da sve zapadne države stope za nemiješanje u iztočne stvari, a naime Engleska, gdje je sav narod odrešito za Kršćane tako, da se govorio i o promjeni sadanjega ministarstva, koje je predubako zugazilo u tursko blato. Što se tiče napose Italije, mi mislimo, da u Talijanu imaju Slaveni svoje najbolje i najpozadzanije prijatelje. Onomadne su Amerikanci slavili prvu stoljetnicu svojega oslobođenja izpod engleskog javma. Turski ministri u Carigradu drže neprestane dogovore o nekakvu ustavu, što ga kane sakrojiti za onu padajuću državu; al nukako da se slože u svojih mislih, pa sad se čuje jedna sad druga o tom čudnovatom poslu. Dotle pak se čuje jedna sad druga o tom čudnovatom poslu. Dotle pak se čuje jedna sad druga o tom čudnovatom poslu. Dotle pak se čuje jedna sad druga o tom čudnovatom poslu. Dotle pak se čuje jedna sad druga o tom čudnovatom poslu.

Srbsko - turski rat.

Što smo odavna svi kruto želili, to se eno i zbijlo. Kneževine Srbija i Crna Gora navjetiše Turkoj rat, da pomognu bleduoj raji, oprostiti se ako Bog da i oslobođiti težkoga turskoga jarma, što ga nosi jedna već cielih 500 godinah.

Dne 30. proš. junija u jutro srbski knez Milan ostavi Biograd suzboj po četiri puta u mnogo pretežnjem broju najbolje turske vojnike, koji su htjeli da preko Timoka prođu u Srbiju, a sad se jate pod gradom Vidinom; a drugi je na glavnoj cesti, što vodi preko Sredice (Sofije) u Carigrad, osvojio tako važne položaje, koji će mu neizmjerno koristiti stopram onda, kad dodje do odlučne bitke. A ta se bitka očekuje od dana do dne il onkraj Niša na gori rečenoj cesti, il pak najbrže pod Vidinom, gdje će se onda morat naći i Černajev, da zajedničkim naporom razbiju tursku silu, koja kao da se sakuplja baš onuda. I Olimpić se na Drini pobio opetovan s Turci, ali mu dosad nije pošlo za rukom, da osvoji grad Bjelinu, kao što je bio naumio. Nego je zato uzeo Zvornik, a njegovi su pomagači, Cah i Vlajković, podrli duboko u Bosnu.

Oglosi se primaju po načadnoj ofici. Pisma neka se šalju platnjem poštarine. Nopodpisani se dopisi ne-upotrebljavaju. Dopisi se ne-vraćaju. Uredničtvo i Odpravničtvo nalaze se Via S. Francesco N.º 4, piano 1

Prigodom prelaza na tursku zemlju general Černajev, rodnom Rus i vrhovni zapovjednik sve srbske vojske, izdade na vojnike veoma znamenit proglaš, u kojem veli, da oni neće vojevati za kojekakve podle i sebične svrhe, već za svetu stvar slavenstva, koje da neide ni za prevladom ni za gospodarstvom, nego za pravdom i pravicom, te bratinstvom i slobodom svih plemena i naroda sveta. Dodaje na komeu, da je on uvjeren o hrabrosti i dobru uspjehu srbske vojske, ali ako bi podlegla pretežnjoj sili i broju turskih četah, da će Srbstvu doletiti na pomoć braća Rusi, da jih zauvjeck izbave robstva i verigah.

Isto onak prizor kao dne 30. junija u Biogradu, zbivao se u nedjelju dne 2. tek. mjeseca na Cetinju. Taj je naime dan, poslijevčane službe božje, i Nikola knez crnogorski pošao na vojsku, izdav jedan proglaš na svoj junački narod, a drugi na Hercegovce. Jedan dio crnogorske vojske krene s knezom na čelu odmah kroz Grahovo put Hercegovine, a drugi pomanji put Podgorice, da s one strane tek čuva zemlju od turske navale.

Na taj je eto način bila pokrenuta sva srbska vojska na istoku i na zapadu već prvih danah ovoga mjeseca. A kakav je dosad uspjeh imala.

Na ovo je pitanje veoma mučno odgovoriti, jer koliko god ratovih pamtimi od 1848. godine pa do danas, još nisu nikad sa bojnog polja dolazile vesti ovako protivne jedne drugim, kao baš ovaj put. Tu se uprav nezna ni bio ni crno, ni tko gubi ni tko dobiva. Ako slušaš braću Srbe, njim ide polagano, ali dobro; ako Turke, oni su vazda i svuda dobitnici te dobitnici. Kao što su lagali, kad su trubili u svet svoje tobožnje pobede nad ustaši, tako lažu i sada, kad im ide i više u račun, neg onda. Turci moraju lagati, jedno da utječe svoje nebrojene vjerovnike u Europi, a drugo da umire uzbunjene duhove u svojoj vlastitoj zemlji.

Nego istina je jedna jedina, a ta jest, da se u ovaj čas sva srbska vojska nalazi na turskoj zemlji. Ako dakle braća Srbi i nemogu do sada prstom pokazati na velik i odlučan uspjeh, bogme Turci moraju i sami priznati, da su uzprkos svojim lažam u petnaest danah neizmierno više izgubili, nego li dobili.

A neka nitko nemisli, da tu nije bilo vatre i krvi. Dapače neka znaju naši čitatelji, da su se Turci svuda junački oprli srbskoj provali, pa što su god izgubili, da su izgubili na nožu i puški. Tako bijaše ono čestih okršaja ne samo na ona tri glavna mesta, kud su prešla u Tursku tri glavna odjelka srbske vojske, nego i na drugih mjestih medju manjim četama s jedne i s druge strane.

Dosad su se najbolje poneli Lešjanu i Černajev. Prvi je suzboj po četiri puta u mnogo pretežnjem broju najbolje turske vojnike, koji su htjeli da preko Timoka prođu u Srbiju, a sad se jate pod gradom Vidinom; a drugi je na glavnoj cesti, što vodi preko Sredice (Sofije) u Carigrad, osvojio tako važne položaje, koji će mu neizmjerno koristiti stopram onda, kad dodje do odlučne bitke. A ta se bitka očekuje od dana do dne il onkraj Niša na gori rečenoj cesti, il pak najbrže pod Vidinom, gdje će se onda morat naći i Černajev, da zajedničkim naporom razbiju tursku silu, koja kao da se sakuplja baš onuda. I Olimpić se na Drini pobio opetovan s Turci, ali mu dosad nije pošlo za rukom, da osvoji grad Bjelinu, kao što je bio naumio. Nego je zato uzeo Zvornik, a njegovi su pomagači, Cah i Vlajković, podrli duboko u Bosnu.

Knezu Nikoii ide još najbolje. Ako već nije, on mora za koji dan prispeti u Mostar, dođim si je i onaj odjelak njegove vojske, što je pošao put Podgorice, osvjetlao lice u nekom famo povjećem okršaju..

Srbska je vojska prekoračila granicu na tri mesta, naime na istoku na vodi Timoku prema Vidinu pod zapovjedničtvom gen-

Bilo je ljadi, koji su mislili, da će biti sve gotovo u petnaest dvadeset dana. Ti ljudi kao da će se morat uztrpiti i priviknuti svakojakim glasinam prije nego se stvar svrši. Što je tomu uzrok?

Prije svega vajja znati, da turska tije šala, jer broji 36 milijunah dušah, dočim Srbija i Crna Gora zajedno nebroje ni cigla dva. Tu dakle, kako svaki vidi, neima onoga razmjerja, što ga obično ima u drugih ratovih. Na što se dakle računalo, kad se sa svih stranah svjetovalo tima državicama, neka se osmiele te udare?

Tu se nije računalo na drugo, nego na poremećeno stanje Turske, a na to su računale i one državice, kad su savjet prihvatile. Lava, kad ostari i onemoguće, i dite labko prikloje.

Računalo se, dalje, na pripomoć ustašah, zato se i onako malena srbska vojska i razdrobila na više odijeljaka, samo da može na više mjestih ohrabriti i pobuniti narod, koji se bez toga nebi nikad listom digao. A taj narod treba sad uvrstiti u redovitu vojsku, što se evo i čini na sve strane, pa zato i ide ovak sporazumno djelevanje.

A kako se računalo na poremećeno tursko stanje, tako se i vidilo, a sad se vidi tim bolje, da bi to lani u ovo doba bilo islo mnogo brže; jer dokle se oklevalo, ako i onemogli, Turci su se ipak pripravili, da izdrže prvu navalu, o kojoj u vojsci obično mnogo više.

S druge strane nevalja zaboraviti ni toga, da Turci nisu bili nikad kukavice, pa da nisu ni sada. Turci Bošnjaci, Turci Arnavuti, Turci Bugari, Turci Macedonci itd., to su od starine na glas junaci, kakvih neima u nijednoj drugoj evropskoj vojsci. To se dakle bore junaci s junaci, sve sama braća medju sobom, samo što su jedni kršćeni a drugi nekršćeni.

A neka nitko nereče, da kako im je pak mogla prkositi šaka nestpah toliko vremena; jer svagđe i svagda ustaške čete vojuju na svoj osobiti način, koji nikako nevalja za redovitu vojsku. Ustaša je svagđe i nigdje, on ide po putih i neputih; a redovaš mora da zna, odkud ide i kamo mu valja doći. On mora na otvoreno polje; a polje zoblje bulje i junake. Pa ako svaki pametan vodja mora ščediti junake, to moraju srbski vodje tim više, čim jih je na broju kamo manje od Turaka. U ovakvih okolnostih nevojuje toliko puška i sablja, koliko mudrosti i opreznosti.

Toga radi ovaj će rat trajati mnogo više, nego li se to mislilo a počeska. Uprav sad se čuje, da silna turska vojska grne prama Nišu i Vidinu, gdje se očekuje, kako rekosmo, poveća bitka. A ta je vojska tim strašnija, čim su ju turski vodje umjeli opojiti onom vierskom zanešenostju, koja je već u stara turska vremena činila čudesa. Našu dakle braću na bojnom polju čekaju težki danci, ale se ipak ako Bog da nadamo dobru, jer sve, što može pušku nositi, hrli pod njihove zastave, naime u Bugarskoj, gdje se ustanak siri sve dalje i dalje. Turski je vojnički, ako i u svojoj domovini, ipak u neprijateljskoj zemlji. Tim čekajmo, kakvi će nam glasi doći o prvoj odlučnoj bitci, što se po svoj prilici spremna na jugo-iztočnom ratištu, gdje su zapovednici Černajev i Lešjanin.

Turci i njihova vjera.

(Dalje — vidi broj 12.)

Pobjeda nad Koreiševcima kao da je osjegurala uspjeh Muhamedovu poduzetju, jer je odmah zatim našmio udariti potajno na Meku. Nego Koreiševci to ipak doznaše, te mu poslaše reći po nekom Arvi knezu Takisah: *Da su se Koreiševci odjeli u lavlje koše, pa da on neće u Meku nego po sili.* Ali kad se poganski knez vratio sa svog poslanstva, stade Mekljanom pripoviedati, što je čuo i video, rekav: *Ja sam živio u carskih dvorovih; video sam Kozroju u svem veličanstvu njegove slave; video sam cara Eraklija u carskoj gizdi i ponosu; ali nisam video ni kneza, ni kralja, ni cara, koga bi njihovi podanici toliko štovali, koliko štiju i časte Muhameda njegovi vojnici.* Kad se pere i mijje, sprave onu vodu tako, da se je ni kap neizgubi; ako mu pade vlas sa glave il dlake iz brade, poberu ju i čuvaju, kao da su moći; ako pljuje imo tko polije njegove pljuvotine.

Na taj glas Koreiševci ustrašeni učinile su s Muhamedom ugovor, da budi prosti raznim plemenom sdržiti se s njimi ili s Musliminom, a ovim da budi slobodno pohoditi sveti grad Meku samo ako dodju bez oružja, ali pod nekoj način da se nezadrže tamo više od tri dana.

Muhamed se naveselio tomu ugovoru, jer je video, kako mu otvara vrata Meke bez truda i muke. Da pak nadomjesti svojim pristašam gubitak pljena, kojemu su se nadali od plaštanja Meke, povede jih proti Židovom Kajbarcima. Tom prigodom njegov sinovac Ali posjeće nekog Moraha, ljudetinu gorostasa i strahovita junaciču. Zejnab, Marahova sestra, da osveti na Muhamedu smrt bratova, ponudi ga pečenom jagonetinom, prosoljenom sporim otrovom. Sietio se odmah Muhamed zlu činu, ali i ono malo, što bježe pogutnuo, tiecalo mu je do smrti, te život znatno prikratilo. Za-

pitana Zejnab, zašto je to učinila, odgovori: *Jer sam mislila, ako je prorok, stavit ćeće; ako nije, jedan varalica manje!*

Vidivši njegovi sljedbenici, što bježu utekli u Abisiniju, da su se stvari na bolje okrenule, te da se Muhamedovo ime spominje s počitanjem ne samo u Arabiji, nego takodjer izvan nje, povratiti se veseli u domovinu. Muhamed pako razposlal na sve susjedne vladare pisma, označena srebraim pečatom s napisom: *Muhamed poslanič božji.* Kozroja, opazivši da u pismu neima naslova, koje ga idjaše, raztrga pisma i otjera poklisara, što doznav Muhamed viknu: *Tako će Bog raztrgati njegovo kraljestvo.* Grčki car Eraklij primi poklisara, ali pismo i što bijaše u pismu onehaj. Mu-Kavkas, egipatski nadstojnik, što se bio iznevjerio grčkom carstvu, te prozvao Koptskim knezom, odgovori na Muhamedovo pismo, poslav mu koješta na dar, ali vjere mu nehtjede prihvati. Nasuprot Badon i Al-Mundar namjestnici persijski u Jemenu i Bohraju prigrliše Muhamedovu vjeru, a tako i mnogi drugi. Muhamed prijetiše grozno svakomu, koji mu nije bio voljan primiti vjere. Budući grčki general u Muti ubio njegova poklisara, navesti Grčkom rat, koji kao da je bio uvod onim nebrojenim ratovom, što su je Turci imali voditi s Grči, dokle jih nisu do kraja porazili, uvezvi im Carograd i razorivši davno bizantinsko carstvo. Povjesci kažu, da se tom prigodom sjatilo sto hiljadah Rumah (Rimljana), to jest grčkih podanika, pa da su bili ipak ružno potučeni i poraženi od šake drzovitih i mahnitih Mosleminah. To se dogodilo u rujnu mjeseca 629 godine.

Šad bijaše došlo vrieme, da se okoristi ugovorom, što ga bio učinio sa Koreiševcima. Dade se dakle ošišati i krene na božji put u Meku, pognav sobom sedamdeset velbludah (kamelah), što bježu tamо aldovani. Tu mu povjerovaše mnogi Koreiševci; ali većiba nehtjede o njem ni sad ništa čuti. Tada se stao pretvarati, da ga boli, što je tohožnje Abramovo svetilište oskvirnjeno krivobožtvom, te ljutiti na tvrdokornike. Ali u istini ta njegova ljutina nebijaše drugo, nego što se bio polakomio na silno blago, što se nalazio u Meki. Odluciši dakle, da ju po što po to osvoji pod izlikom pravovjerja i pobožnosti, prelomiv tako zadatu rieč i vjern nesretnim Koreiševcem, koji ako su i bili krivobožci, ipak bijahu koje kamo poslužiti od njega. Sreća htjede te zarobi nekog Abu-Sofijana, čovjeka vidjena i čuvana medju svojimi, koji da spasi glavu, obrati se na tu novu vjeru te posta njezin najzanešeniji navještjatelj i razpladijatelj. Onda dade razglasiti da se primiće prorok sa silnom vojskom, pa tko neće da postrada, neka se zatvori u kući, il uteče budi u Kabu, brdi u Sofijanove dvore. I tako unidje Muhamed u Meku, jašeć na velbludu odjeven u crveno rubo, a da nisu pala nego samo dva njegova vojnika. Došav do Kabe, dade srušiti onih 360 balvanah te izjaviti, da je u Meku prestalo u onaj čas vladati krivobožtv. Onda pozva pred se odličnije Mekljanе te im reče: — Čemu se od mene nadate? — dobru, odgovorise; na što on: Ajte dakle u miru!

Tu je učinio za to, da jih prikupi, al je opet dao pogubiti četiri opornije mužke i tri ženske glave, rekav, da mu je to Bog zapovjedio za izgled tvrdoglavcem.

Na brdu Al-Sofi, proglašiv se duhovnim i svjetovnim poglavaram, primi prsegu sakupljena naroda; onda snidje k Kabi, obadjie ju sedam puta, takne i poljubi crni kamen, okrene se prama četirim stranam svieta zaviknuv: *Velik je Bog;* umi se i pomoli, te stane propoviedati narodu, što ga bio ujedinio. To se dogodilo u prosincu 630. godine.

Prboraviv u Meku petnaest danab, vrati se u Medinu, da sasluša mnogobrojne poklisare, što su dolazili sa svih stranah, da mu se poklone u ime svojih knezova te ponude njihovu pomoć. Ohrabren tim nonadanim uspjehom, naumi voditi rat s Grči i nekojim arapskim plemenom, što se bježu dogovorili, da se opru njegovoj smielosti, i to ne, kao do tada, hajdučkim četama, nego uprav po vojnički. To je posljednje ratno poduzetje, što ga je prorok glavom predvodio.

Da neohladne vierska zanešenost Arapah, odpravi opet u Meku mnogobrojne hodočastnike pod vodstvom Abu-Bekra, koji se imao tamo klanjati po obredu, što ga je on izmislio s namjerom, da ostane za uzor svim budućim hodočastnikom. Taj pohod i svečanosti, koje su se tom prigodom vrstile u Meku, razpalio je svetinu tako, da su mu se pokorila i najskrajnja arapska plemena. Malo zatim ode Muhamed i sam u Meku na božji pot, vodeći sobom devedeset hiljadah hodočastnika, gdje zakolje 63 velbluda prama broju svojih godinah. Na povratak u Medinu spremao se, da podloži Asirce i Rume, ali ga pogradi groznica, koja ga i udavila dne 8. lipnja 632. godine.

Muhamed bijaše srednjeg stasa, velike glave, crnkasta lica, izrazita oblija, velikih živabnih očiju, široka izvaljena čela, orlova nosa, crne gavranove kose, guste brade, veličanstvena zajedno i ljubka pogleda, ali kad se ljustio, među obrvama bi mu se nadula žila, da ga bijaše strahota i samo pogledati. Prijatan s podložnicima, ljubazan s prijateljima, živiljaše o ječmaninu kruhn i onda, kad je razpolagao nebrojenim blagom, a dogadjalo se, da mu nije

kuća i po mjesec dana u ognju vidjela, zadržavajući urmami (datuljami) i čistom vodom. Prost u svem, sám bi muzao koče, pometao kuću, ni nemislio na kraljevsku čast i gizdu. Po njegovoj smrti počeo ukoji dvojiti te govoriti, ako je prorok il da nije umro, il ako je umro, da će se vratiti posle četrdeset dana kao Mojsija, il uskršnati posle tri kao Isukrst. Ali kad se lešina stala razpadati i smrditi, Abu-Bekr raztjera nezadovoljujuće, zaprijetiv svakomu smrtju, tko još o tom samo pise. Onda nastaje pitanje, gdje će ga ukopati. Jedni htiju, da se odnesu u Meku njegovo rodno mjesto, drugi da se ostavi u Medini njegova utocišta, treći naposljedku da se sahrani u Jerusolimu, gdje počivaju ići proroci. Nego Abu-Bekr prekine sretno i tu parbu, rekav, da je prorok zapevadio, neka ga ondje ukopaju, gdje premine. I tako pod samom posteljom, na kojoj se smrtnj borio, izkopaše jamu te ga spustiše u nju i sahranio. Na onom mjestu bude paznije podignuta veličanstvena držamija, nalik na onu u Meki, u vidu tornja okružena pokritimi hodnicima, malenom sgradom u sredini: poduprlo ju dvieseto devedeset i čest stupova od raznog mramora, ukrašenih svakojakim nakitom, dragim kamenjem i zlatnim napisima.

(Slijedit će.)

FRANINA I JURINA.

Fr. Odkad to, Jurino?

Ju. Iz Pićna.

Fr. Ča je tamo novoga.

Ju. Da sam tamo videl, ča još nisam nigde i nikad.

Fr. A ča?

Ju. Novi zvonik, na zvoniku lepu novu urnu, a na ure črna, kako pakal, kazala.

Fr. To ni baš nikakova novost.

Ju. Aj je novost, kako mi je povedal jedan tamo čovek, da su Pićanci oteli, da ta kazašu budu baš črna.

Fr. Zač?

Ju. Ač da jim je žalost.

Fr. Ča žalju pokojnoga Abdul-Azisa?

Ju. Aj da ne, nego razvaline neke kuće pred gradom, vački da su nekada stanovali pićanski biskupi, kā da jim je zgorela pred četirimi leti, a s njom i nekaka sila važna pisma i knjige.

Fr. Aj nisu valjda občinski računi.

Ju. Aj da su baš oni.

Fr. Not, toliko bolje — chi ga avu avu!

Ju. Al da imaju povrh te još i drugu žalost.

Fr. Napriliču?

Ju. Da žalju neku crkvicu sv. Stepana, kā su dali razrušit, a da su ju mogli s malimi novci popravit i obratit u Čuvalićevo mrtvac u vreme kakove kućne bolesti, mesto da jih sada kako u Turskoj iznesu pod nebesku vedrinu, da na nje i sunce sveti i daž hodi, brez čuvare i čuvare.

Fr. Težko zato mrtvim!

Ju. Al da je sramota živim, kako mi je del on čovek.

Fr. Po pravici, čast ní.

Ju. Ali još ima toga još, zač su Pićanci onako žalostni, da su i na sam zvonik stavili erno znak slike svoje težke žalosti.

Fr. Napriliču?

Ju. On čovek mi je rekao, da žalju i onu istu novu ure, jer je bilo za nju dano još pred petimi leti 500 for, a ona da jim je počela tne ure vlij 13. prošloga junija u devetib zvečer, pak deju, da im sada tuče zajedno va glavi interes i kapital, kad ju čuju! — Nego s Bogom, Franino, hoću ti to drugi put dopovedet, ač nimam sad lazno.

Književne vesti.

Nakladom tiskare Drag. Pretnera u Dubrovniku izšao je V. snopić Zabavnika, što ga pod imenom Dubrovnik već četvrtu god. izdaje Stionica Dubrovačka, a uredjuje gosp. Stj. Skrila. I ovaj je snopić pun veoma čitljivih i poučljivih predmeta te nestoji nego 36 novčić.

Hrvatsko svetojerovinsko Društvo je izdalo i III. knjigu Prirodno-ga Zakonika, ili popularne fizike za svakoga od Dra. Bogorodnoga Suleka. Ova treća knjiga izvješćuje čitatelja o zakonih svjetla i o Svjetlarstvu te je puna razjasnjućih slikah. Kad nam se već ili o Svjetlarstvu te je puna razjasnjućih slikah. Kad nam se već hvala Bogu i ovakve knjige raztrusuj po narodu, možemo smirno reći, ako i pomalo, da ipak napredujemo od dana do dne u kulturni i razsvjeti, koja jedina spasava i uzdrži ljudska plemena i narode.

I Martiri della Serbia, tako se zove knjiga, što ju je ovdje u Trstu sastavio u talijanskom jeziku stampati g. Andrija Sirović u kojoj priopovjeda vištim perom muke srpskoga naroda na početku tekucega, kad je ono bio ustao, da strese sa sebe turski jarom. Ko god zna talijanski, a jest rad upoznati se pobliže sa srpskim narodom, mi mu na osobiti način preporučujemo ovu knjigu, koja stoji f. 1.50 novčić.

Nešto o Izgoju prosa (proje).

Sastavio Nikola Vežić, gosp. činovnik.

Proso je za siromašnog poljodjelca neizrecivo blago (osobito u gladnih godinah); jer ne samo što se proso letućim podaje, nego se ed istoga pravi kašice, a i svinje se njim vrlo dobro hrane i goje. —

Zatim se podaje blagu kao srot, mjesto mekinja (posijah); jer ne samo što mu dobro koristi, nego ga i dobro hrani, buduć proso ima u sebi sve one hraneće sastojne, kao i kukuruz itd.

Slama projina je vrlo braniva krma za goveda i konje. Dokazalo je izkustvo, da u $1\frac{1}{2}$ % prosove slame ima od prilike tolike branive vrijednosti, koliko 1 % siena dobre vrsti.

Prosa imamo više vrsti, naime: naše obično proso (panicum milaceum), talijansko (p. italicum) i rano proso; ovo se (zadnje) sije oko polovice srpnja.

Svaka od ovih napomenutih vrsti ima opet svoje suvrsti, kano: bielo, žuto i crno itd.

Podneblje ljubi, kao i kukuruz, toplo i umjerenou, dakle je više za preporučiti južnim krajevom nego li sjevernim.

Značaj je osobit kod prosa taj, što može jaku vrućinu i sušu podnjeti, dočim kod drugih gospodarskih biljina neopažamo toga, česa radi preporučuju umni gospodari sijati proso tamo gdje je ljetno duže i toplije. Dočim mraza i drugih elementarnih nepogoda proso ne ljubi podnipošto.

Proso ljubi dobru, rahu i duboko uzoranu zemlju. S toga treba u jeseni duboko za isto uzorati; jer dubokim oranjem dajemo kiseliku, svjetlu i vlagu lakši prstap u tlo (zemlju), a čim više ovih stvarih u zemlji ima, tim je više i hrane usjev zadobio, to jest, usjev će snažniji (jači) biti i više će ploda dati.

Napomenut mi je da proso najradje uspijeva na onoj oranici, koja je bila posijana ili posadjena kukuruzom, krumpirom, djeteljanom, lanom itd., a osobito uspijeva dobro na krčevini (novi razkapanoj zemlji).

Zemlju za proso opredjelenu treba dobro pognojiti i to takvom stajskim gnojem, koji je sasvim sagnjio, znaj, da će kasnije imati mnogo zapriekah sa korovom (dračom), koji će za ovakovim gnojem nastati to jest zemlja će uzbuđati sa travom — a proso podnipošto ne ljubi.

Proso se sije koncem mjeseca travnja pa do polovice svibnja a može se sijati i kasnije n. pr. o Petrovi ili posle prve žetve kod jesenskog žitka.

Ono se sije na omaške (s rukom) i na redove. Sjeme se potroši na jedno jutro $1\frac{1}{4}$ vag. kod sjetve na redove, a kod sjetve na omaške $\frac{1}{2} - \frac{3}{4}$ vag. Sjeme valja da je zdravo i čisto. Nekoju umni gospodari preporučuju sjeme, koje je opredjeleno za sjetu prije umocići u mlačnu vodu i držat ga u istoj 24 sata, pa posle toga posijati na opredjeleno zemljiste.

Opozorujem vredne gospodare na ovu opazku, naime: Da valja proso sijati iz jutra rano, prije nego će sunce izaći ili s večera, kad sunce zadje (zapane); i kako posijeno, odmah moraš sa labkom branom sjeme pokriti i sa zemljom pomješati, jer golo prosovo sjeme ne podnosi žegu sunčanih traka.

Proso se žanje ili kosi u mjesecu kolovozu i rujnu. Sa jednog jutra možemo dobiti 10—15—20 vaganah prosa, a u dobroj i dobro uređenoj zemlji i više; — 15 pako do 18 cent. slame.

Proso se ima odmah žeti ili kosi, čim pokaže smedji klas a slama požuti, jer ako duže čekamo, onda će gospodar malo prosa sa svoje oranice dobiti, toga radi što proso rado prezrije i izpada.

Vršitba (mlaćenje) je ista kao i kod ostalog žitka (n. pr. pšenice, ječma itd.) samo tom iznimkom, što je proso mnogo lakše vršiti. —

U Pribišu krozem mjeseca lipnja 1876.

Naši ljudi kose mjesto zdrava, sočna i pitna sieni, slamu.

Piše Fr. T-or.

Kiša je bila, trave će bar biti, ako nas već drugo izda. Ova godina naučila nas je cieniti krmu. Ali što će učiniti, ne mnogi, nego većina gospodara? Svaki posao će obavljati prije, nego li kosići livadu. „Ta je još vremena, travu nitko ne odnese, tuđa ne potuče“, to budu njegovi izgovori pa u mjesto rano se stati, da drugi posao

se zanemari, će spavati, trava će dozrijeti, ološaviti i tja požutjeti dok kosa dodje. Trava, koja se na livadi (polju) u slamu pretvoriti nikada niti iz daleka uzporediti se ne može s onim sienom, koje se dobiva od trave u horu (vrieme) pokošene. Istina je, da je kod sjenokoše mnogo teže pogoditi horu, kad se ima trava kosit, nego kod žita, kad se ima žeti, jer onđe čovjek ima posla samo s jednom vrstom bilja, koje dakle u isto doba nazrije, dočim na sjenokoši rasto različite trave, od kojih svaka u svoje vrieme cvate i dozrieva; osim toga smeta gospodaru kod košnje i vrieme. Ako se s košnjom čeka, kao što to kod nas obično biva, dok sve trave do sjemena dozriju, dohije se krupno sieno bez slasti i hranivosti, jer se dozrievanjem sjemena potroši najviše hrane tako, da stajluka ostane pusta, suba i drvenasta, dočim niti potrošeno na sjeme hranivo živini ne dodje na korist. A što je još gorje: mi znamo, bar bi morali znati, da bilje svako u ono vrieme najviše hranivih česticah iz zemlje vadi, kad plod zameće i ovaj dozrieva: tako svaki uvidja da čim više trave na livadi raste tim više hranivih sastavinah troši, tlo dakle slab, jer ga bez potrebe izsiše. Van toga imade mnogo travah, koje sasvime povehnu, kako im sieme dozori, pa tada na njihovu mjestu poraste ili korov ili mašovina.

Najviše hranive snage imaju trave, kada su u podpunom cvjetu, jer u njih ima u to doba najviše soka; zato treba kositu livadu, kud najviše trave cvate. Tko se toga drži, imati će uvek težno i zdravo sieno, a pokošena trava jošte prije sunčane žegje opet potjeru, te tako zemlju štiti proti prevelikom sunčanom žaru.

Različite viesti.

* Kraljevićeva sestra po mlijeku, Marija Rehor, žena občinskoga prisođnika u mjestu Wiese kod Iglave i nekadaaja dojkinja našega kraljevića Rudolfa, udala je neki dan svoju kćer, koju je isto doba s kraljevićem dojila, za pristala seljaka iz Visoke Studnice. Kraljević čini, pozvati mater i kćer, neka prije udaje dodju u Beč. Prošlih dana ih je kraljević, razpitao se potanko, kako im je kod kuće, darovao zaručnici zlatan lanac (veružicu) s križem, obasutim dragim kamjenjem, i izrazio želju, neka križ k vjenčanju u crkvu ponese. Materi dade znamenit iznosak novaca, neka budu kćeri za miraz.

* Željeznica od Divače do Pale i od Kanfanara do Rovinja, kao što se čita u "Triesterce", u toliko je dogotovljena, da se već na 15. dojdućega Augusta ove godine može otvoriti.

* Odbor gospodarske podružnice za Hrvatsko primorje odredio je prirediti ljetos 27 kolovoza gospodarsku izložbu za hrvatsko primorje u zemaljskoj sgradi u Kraljevcima. Izložiti će se raznovrastno vino, grožđje, voće svježe (frško) i suho, med, cvjeće, domaće ulje, brašno, ribe, ribolovne sprave, klesarske stvari, opeke iz orehovičke opekanje, hrtija i drugi domaći proizvodi hrvatskoga primorja. Zatim poslati će se iz ove izložbe najvrednije stvari na zemaljsku izložbu, koju će ljetos prirediti gospodarsko društvo dne 28. rujna u Zagrebu. Odbor sastoji iz sljedećih licah: Jakov Raudić, predsjednik; Niko Polić, podpredsjednik; S. Čihlar, tajnik, P. Pravdica, S. Tomac, Nik. Hajdić, Mate Valjato, članovi.

* Žalostan dogadjaj. Kako čitamo u ovdašnjih listovih "Adria" i "Triester Zeitung" iz Kastva, tamo je dne 12. tek. m. umro u svojoj 24. godini Josip Marotti od najstrašnije smrti, što je može ikad biti. Njega je prije tri mjeseca noću ugrizlo nekakvo pašće, ali tako lako, da nije sirota ni onda ni poslje nikad ni mislio na tu ujed. A kad tamо, u nedjelju dne 9. napala ga turubnost, zatim nemir, plašljivost i najposlje bjesnoću, doklenjene usrednje izdahnuo u najstrašnijih mukah. Pašće, što ga je ugrizlo, bilo je biesno. Pokojnik bijaše izučio ovđe u Trstu realske škole, onda se bio dao na more, ali poslje smrti otca si i brata vojnika, vratio se kući, da zajedno sa staricom materom nastoji svoje imanje. Uboga mati, Bog te utješi, jer drugi nemože. Ovaj dogadjaj neka služi bar za pouku, kako se psi, budući podvrženi toj strašnoj i pogibelnoj bolesti, nikad dosta nenadziru, te kako se svaka pasa ujed mora odmah liečiti.

Ték Novacah polag Borse u Trstu

od 1—16 Junija 1876.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	—
Carski dukati (eskint)	5.95	—	5.95	—	6.02	6.09	6.12	6.18	—	6.16	—	—	—	—	—	—
Napoleoni	10.14	—	10.21	—	10.23	10.42	10.42	10.54	—	10.34	10.37	10.21	10.—	10.09	—	—
Lire Ingleske	12.68	—	—	—	12.88	—	—	—	—	13.32	—	—	—	—	—	—
Srebro prid (aggio)	104.10	—	103.50	—	104.—	103.00	102.75	103.75	—	—	—	—	—	102.50	—	—

Pregled tršćanskoga tržišta.

Pšenica iz Marianopul-a, Taganrog-a i Odese prodavala se po for. 12.50 svakih 100 kilog. — Girka-Galač po for. 12.25. Kukuruz iz Ibraile po for. 6.75 iz Banata po for. 7. Raž iz Burgas-a po for. —. Zob svake vrsti. Ungar. Banat po for. 8.50 do 9 for. Hrvatski po 9.50 do 10.25 for. Voće, Naranče iz Sicilije po f. —. Limuni iz Sicilije po for. 23 do 24 za svaku skrinjicu. Smokve iz Kalamate po for. 11—14. Ulje iz Italije po for. 4.50 do 48, iz Kerfa po for. 47, iz Dalmacije po for. 44 iz Istre po for. — za 100 kilog. Kameno ulje po for. 22.50 brez skonta. Kože volovje suhe po f. 107 do 134 Istarske, dalmatinske bosanske po for. 72 do 125 Amerikanske po for. 98 do 134. Kava Mokka po for. 131—133 Ceylon po for. 152—155 S. Domingo for. 98—110 Rio po for. 105—108. Cukar austrijaški po for. 23—29. Bakalar po for. 36—38 za 100 kilog. Lies, daske koruške for. 22—24, iz Štajerske for. 48—74 duge brastove for. 22—25. Kameno uglevje ingleško po 15—19 for. Tonelata 100 kilog. Sapun po for. 43.

Velečastnomu Svečenstvu!

Kod doli podpisane nahodi se spravišće

SVAKE VRSTI CRKVENIH STVARI

kanoti:

Kaležah, Svjetnjakah, Križah, Kandilah, Ostenzorijah, Moćnicah, Kadionicah, Nebah (Balakinah), Planetah, Plaštah (Pluvialah), Dalmatikah, Zastavah, Jastukah, Štolah, Oltarskih Predstorah, Košuljah itd. itd.

Prima takodjer

svakovrstne naručbe

koli crkvnih toli svjetovnih stvari i najpomognivije izradjuje svako djelo nakićeno bilo zlatom ili srebrom, a na svaki upit odgovora se odmah.

Katarina Udovica Garusa
u Trstu Via Nuova.

U Administraciji „Naše Sloga“ prodaje se

NOVA SLIKA

Devetero vodjih i junakah iz ustanka u Bosni i Hercegovini.

Slika ova veoma lijepo izradjena, 90 centimetar duga i 63 široka, košta samo f. 1 nyč. 20.

Bez ove slike nebi imala biti nijedna Čitaonica, obitelj ni rodotoljub, koji se interesuje za ustanku u Bosni i Hercegovini, i to tim više, što joj je ciena tako malena, da si ju svaki lako nabaviti može.

Dobro bi bilo da bi se mnogi istog mjesta ili sela sakupili, te nam noveči poslali ukupno po poštarskoj naputnici, il da nam Korespondenz-Kartom jave, koliko slikah žele imati, a mi bismo jim je svim ujedno po Pošti revalsom (per Nachname) odpravili.